

**KOLMKÜMMEND VIIS AASTAT
ESIMESEST, nn LAEVAKONVERENTSIST JA
AJAKIRJAST „EESTI MAJANDUSPOLIITILISED VÄITLUSED“**

Aastal 2019 on Eestis võimalik paljusid sündmusi-tähtpäevi tähistada. Nimetagem siin näiteks mõned:

- **Eesti Vabariik – 15 aastat NATO liige (alates 29. märts 2004)**
- **Eesti Vabariik – 15 aastat Euroopa Liidu liige (alates 1. mai 2004)**
- **100 aastat Eesti võidust Võnnu lahingus Saksa Landeswehri üle 23. juunil 1919. 23. juuni on Võidupüha – Eesti riigipüha**
- **100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli Eestis (1. detsember 1919)**
- **320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710), 28. augustil 1699 avati Pärnus Academia Gustavo-Carolina**

Samuti on 2019. aastal ka meie majanduspoliitika konverentsiga seotud tähtpäevi, nimelt täitub **35 aastat esimesest** (24.-26. mai 1984) ja **25 aastat teisest** (27.-28. mai 1994) konverentsist. Teine konverents oli justkui tunnustus esimesele konverentsile, sest paljud varasemad osalejad lausa nõudsid allkirjutanult järgmise konverentsi korraldamist! Kahtlematult oli see meeldiv tunnustus ja loomulikult konverents toimus, toimub siiani igal aastal! Alates neljandast konverentsist (28.-29.06.1996) oli see paljude külaliste osalusel juba rahvusvaheline ja seda siiani!

Ka möödub aastal 2019 **35 aastat** meie ajakirja „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ asutamise, sest 1984. aastal toimunud esimese konverentsi ettekannete materjalid-teesid (sh ka mõned artiklid) trükiti publikatsioonina-kogumikuna (pealkirjaga „Ühiskondliku tootmise intensiivistamise probleemid Eesti NSV-s“. Tallinn: 1984, 232 lk.). Väljaandjateks olid: Eesti NSV Plaaninstituut, Tartu Riiklik Ülikool, Eesti NSV Noorte Majandusteadlaste Klubi (NMK)¹ ja Eesti NSV Majandusteaduse Selts. Seda ja

---

¹ Eesti ajaloolises ja majanduspoliitilises arengus (tegelikult ilmselt veelgi laiemas ulatuses) oli igati tähendusrikas ja oluline 1987. aasta sügisel (26.09.1987 Tartu ajalehes „Edasi“) avaldatud nn nelja mehe (**Siim Kallas, Tiit Made, Edgar Savisaar ja Mikk Titma**) IME (Isemajandav Eesti) ettepanek.

Eesti Noorte Majandusteadlaste Klubis arutati samu probleeme (ja rohkemgi, sh oma raha) tegelikult juba kaheksakümnendate esimestel aastatel (ehk paar-kolm aastat enne laevakonverentsi; st laevakonverentsiks oli juba paljude osalejate jaoks selge – pikalt ei saa vanaviisi ja mandunult edasi minna, midagi tuleb otsustavalt muuta. See mõte kõlas ka konverentsi ettekannetes-sõnavõttudes; seda toetas võimaluste piires ka meie nn laevakonverentsil (1984) osalenud Eesti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi tollane direktor, majandusdoktor **Rein Otsason**). Seega üle viie aasta varem kui ilmus nn nelja mehe ettepanek (arvan siiralt: see pole mitte etteheide ega nende meeste alaväärtustamine /küll on siin võib-olla ka õigustatud eriarvamusi olnud; kuigi mitte kõigi nelja suhtes!/: aeg avalikustamiseks polnud siis meie, NMK tegevuse algusaastatel-esimesel poolel, veel küps!?).

Ei maksa unustada, et see oli NLKP KK peasekretäride Leonid Brežnevi (selles ametis: 1964–1982), Juri Andropovi (1982–1983), Konstantin Tšernenko (1984–1985) ning teiste selliste nn Moskva ja Kremli tegelaste aeg ning Nõukogude Liit oli siis veel suhteliselt tugev repressioonideks (kuigi Moskva ladvikus käis ka kõva võimuvõitlus).

ka järgnevaid publikatsioone-kogumikke võib pidada käesoleva ajakirja eelväljaan-
teks ning tänast ajakirja nende varasemate kogumike järglaseks.²

2019 – see on ka aeg, millal möödub **35 aastat** meie esimesest kolmepäevases³ nn **laevakonverentsist** mootorlaeval „Vanemuine“⁴, mis sõitis siis piki Emajõe, mööda Peipsi, Läämi- ja Pihkva järve ning Värsklahte Värskasse. Teisel päeval sõideti teiselt mööda Värsklahte ja Pihkva järve ning piki Velikaja jõge Venemaale Pihkvasse (kus toimus huvitav linnaekskursioon kohaliku giidi eestvedamisel ja maitsvate vene toitudega lõuna) ning seejärel sõideti ettekandeid kuulates ja diskuteerides tagasi Värskasse.

Alustati plenaaristungiga Tartus Toomemäel ülikooli Ajaloomuuseumis, seejärel oli lõuna Emajõe vasakul kaldapealsel asunud toleaeagse restoranis „Kaunas“⁵ ning konverentsitööga jätkati laeval kolmes sektsioonis⁶ (põhiline konverentsitöö toimus siis kui laev sõitis: Tartu-Värsklaht; Värsklaht-Pihkva-Värsklaht; Värsklaht-Tartu).⁷ Mõlemad

---

Eestis tegutses sel ajal EKP Keskkomitee esimese sekretärina Karl Vaino (ametis 1978–1988), NLKP KK truu käsitäitja, kes suhtus üleolevalt eesti keelde ja kultuuri; EKP KK ideoloogiasekretär oli Rein Ristlaan (1980–1988), olles Karl Vaino käskude aktiivne elluviija.

Mihhail Gorbatšov ilmus NLKP KK peasekretärina välja alles 1985. aastal (seejärel algas nn mõningane sula ja suhtelise mõttevabaduse aeg) ning Boriss Jeltsin Vene Föderatsiooni esimese presidendina aastal 1991!

² Siinkohal on ilmselt kohane ka seda meenutada, et käsumajanduse tingimustes oli Nõukogude Liidus publitseerimine üldse keeruline ja hoolsa kontrolli all, et midagi nõukogude vastast ei avaldataks ning ajakirja väljaandmine oli ülimalt komplitseeritud. Nn kogumike väljaandmine oli oluliselt lihtsam. Aga enesekriitiliselt võib siiski ka seda tõdeda, et küllap ei olnud meie kirjutised algusaastatel ka piisavalt sisukad ja küpsed, et ajakirja väljaandmisele pretendeerida.

³ Teine konverents (27.-28.05.1994), kolmas (25.-26.08.1995) ja neljas (28.-29.06.1996, esimest korda rahvusvaheline) olid kahepäevased, edasi aastast 1997 kuni tänaseni aga juba kolmepäevased. Kolmandal päeval on tavaliselt toimunud ka nn loodusprogramm. Praktika näitas ka seda, et võrreldes mai lõpuga (kohe olid eksamid algamas) ja augusti lõpuga (puhkuserahad olid otsakorral) oli parimaks konverentsi toimumise ajaks juuni lõpp (puhkused algamas).

⁴ Tollase laevakonverentsi idee autor ja peakorraldaja M.R.– kui ei eksi, siis oli see vist üldse esimene (või üks esimesi ja vähesed haruldasi) laevakonverents Eestis sellel ajal! Täna on eeskätt merelaevadel korraldatavad konverentsid ja nõupidamised Eestis juba suhteliselt tavalised, kuid kulude katmised pole mitte alati kõigile, sh eriti kõrgkoolidele, nende akadeemilistele töötajatele, doktorantidele ja üliõpilastele, valdavalt taskukohased!

NB! Võrreldes maailmas toimuvate majanduskonverentsidega, on meie konverentsi osalustasud (sh publitseerimise kulud) alla keskmiste hindade (allakirjutajal on see võrdlus olemas, kuna talle tuleb pea igas kuus ca 2-3 konverentsikutset ja publitseerimise pakkumist ning valdavalt on nende kutsete-pakkumiste tasud-hinnad meie omadest oluliselt kõrgemad!). Ka pole paljude soliidsete ajakirjade väljunditena mitmeid neid andmebaase, kus on meie ajakiri esindatud.

⁵ Nimi oli pandud Tartu Leedus oleva sõpruslinna Kaunas järgi. Pärast aastal 1999 toimunud ümberehitusi nimetati asutus klubiks Atlantis, mille peamiseks majandustegevuseks on nõupidamisruumide rentimine ja pidude korraldamine. Hoone vahetus läheduses asub skulptuurigrupp 100 000. tartlase sünni tähistamiseks.

⁶ Sektsioone juhatasid vanema põlve majandusteadlased **Valve Kirsipuu**, **Herbert Metsa**, **Rein Otsason** ja **Ilmar Pärtelpoeg**. Tänaeks on nad kahjuks kõik juba meie hulgast lahkunud.

⁷ Mootorlaev „Vanemuine“ andis Tartus jõesadama kaitl otsad kell 13.15 ja randus Värskas, silla juures olevas väikesadamas kell 19.00. Samas asunud toitlustusettevõttes „Ämblik“ õhtustati ning

ööbimised olid Värskas suhteliselt spartalikes tingimustes. Aga kogu konverents Värskas oli siiski karastavalt tore ning me elasime-töötasime rõõmsalt ja edukalt (olime noored, meie käsutuses olid ju ka sportliku tegevuse võimalused ning köetud leilisaun koos järveveega! Lisaks suurepärased ja piisavad kogused Pihkva järve värsked ning äärmiselt maitsvaid suitsulatikaid; usun, et kõigi osalejate jaoks oli seda küllaga!).

Konverents lõpetati kokkuvõtliku plenaaristungiga kolmandal päeval Värskas varasema Eesti Vabariigi ohvitseride Põhjalaagri endises kasiinos⁸ (ka see hoone on veel tänaseni alles!) ning seejärel sõideti laevaga sooja ja päikesepaistelise ilma toetusel meeleolukalt diskuteerides tagasi Tartusse.⁹ Sisutihedat vestlust-diskussiooni, lahtede, järvede ja Emajõe ümbruse kauni looduse nautimist ning õlut ja suupisteid, meil jätkus!

Aastatel 1984 ja 1994–2006 toimus konverents algusega Tartus ja seejärel Värskas (seega 14 korda), aastatel 2007–2012 toimus konverents vaid Värskas ning alates aastast 2013 on konverents toimunud Jänedal (aastal 2019 juba seitsmendat korda Jänedal Mõisas).¹⁰ Kogumikud, ajakirja nn eelpublikatsioonid, ilmusid aastani 2006, seejärel on

---

siis liiguti jalgsi ca 1,5 km kaugusel asuvasse kunagisse Põhjalaagrisse, kus ööbiti ning veedeti ka vaba aega (sportlikult, lisaks männimetsas jalutades ja tervislikult samas, järvekaldal saunatades).

⁸ Täna arvatakse mõnel pool, et ka siis oli kasino nn mängupõrgu. Ei, siis oli see lihtsalt ohvitseride restoran ja suhtlemise-ajaviitmise koht. Võib-olla mängiti ka kaarte, piljardit jms, kuid see ei olnud kindlasti selliselt korraldatud, nagu enamikes tänastes kasiinodes.

⁹ Aastatel 1984, 1994–1995 toimus konverents (nii ettekanded, toitlustamine kui ööbimine) tollaegses eesti õpetajate Värksa suvekoolituskeskuses, endises (enne Eesti okupeerimist ja Teist maailmasõda) Eesti Vabariigi ohvitseride Põhjalaagris. Edasi, alates 1996. aastast juba paremate tingimustega Värksa Sanatooriumi suurepärasest ruumides. Kohamuutuse üheks põhjuseks Värskas oli ka see, et aastast 1996 muutus konverents rahvusvaheliseks, kus esimesteks väliskülalisteks ja artiklite välisautoriteks olid kolleegid ja professorid **Saksamaa LV** (Peter Dobias, Manfred O. E. Hennies, Toni Schulz, Bernhard Seliger, Ralph M. Wrobel), **Leedu** (Bronislavas Čereška, Arvidas Pajuodis), **Poola** (Antoni Kozuch, Barbara Kozuch) ja **Soome** (Juoko Siremn) kõrgkoolidest-ülikoolidest, teadusastutestest ning pangandusest. Kohamuutus Värskas andis meile ka paremad töö- ja puhketingimused, rääkimata heast toitlustamisest, õhtustest kultuuri- ja muusikasünnimustest ning diskost, järve võimaluste kasutamisest (vabal ajal, peale ettekandeid ja diskussioone toimusid piknikud, suplused, paadisõidud, reisid väikelaevadel Värksa lähel, Pihkva ja Lämmijärvel /näiteks, ekskursioon Piirisaaresle jt/, jalutuskäigud männimetsas, jalgrataste laenus, teenused mudaravilias jms).

Kindlalt alles jäid aga kaunid loodusekursioonid, meeleolukad Seto laulikute esinemised ja suurepärase suitsusaun Seto Talumuuseumi territooriumil. Lisandusid õhtusöömaajad maitsvate ja huvitavate seto roogadega muuseumi Tšäimajas (eesti keeles – Teemajas), Talumuuseumi eksponaatidena vahva ja täisvarustuses sepikoda ning põnev savipottide töökoda.

¹⁰ Konverentsi toimumiskoha muutuse põhjuseks oli lihtsalt see, et mitmed konverentsil osalejad soovisid vahelduse mõttes teist kohta (samas on kummaline ja paradoksaalne, et nii mõnedki varem konverentsil osalenud, kes aktiivselt asukoha muutust soovisid, pole seni ise veel Jänedale konverentsile jõudnud!?). Pakkumised saadeti üle Eesti 13-le organisatsioonile-hotellikompleksile (arvestasime mitmeid tegureid, nii meile vajalikke ulatuslikke võimalusi, kohale sõitmise lihtsust-transpordi, aga ka hindu jms). Neist üheksa-seitse firmat vastas (paar vastust olid mõneti arusaamatud ja kõhklevad) ning nende hulgas osutus meile parimaks Jänedal. Lisaks tegi meile omapoolse pakkumise hiljem ka Tallink (meie konverentsi ja muud tegevust hinnati suurepäraseks ning allakirjutanu kutsuti firma poolt ja kulul mõneks tunniks lausa laevale tingimustega tutvuma – oli tore, aga liisk oli paraku juba Jänedal kasuks langenud! Pole harjunud oma lubadusi ja

ilmunud ajakiri tänase nimetuse all (kolmes keeles).¹¹ Samal aastal toimus ka XV konverents.

Alates nn juubelikonverentsist (XXV konverents, aastal 2017) ja samuti ajakirja ilmumise olulisest aastakäigust (25. aastakäik, samuti aastal 2017), oleme nii konverentsi kui ajakirja alateemadeks-pealkirjadeks sõnastanud ka mõned olulisemad Eesti Vabariigi ja tema organisatsioonide-instituutioonide tähtsündmused. Nendele sündmustele on ajakirjas pühendatud ka asjakohased lühiartiklid ning konverentsidel on alati neid tähtpäevi meenutatud ja nendel teemadel sõna võetud! Seda on tehtud mitte ainult seepärast, et me ise nendest tähtpäevadest lugu peame, vaid ka selleks, et samuti meie konverentsidel osalevatele välismaistele headele külalistele-kolleegidele ja lugupeetud ajakirja lugejatele olulistest Eesti ajaloolistest, haridus- ja teistest kultuurisündmustest teada annaksime! Kahtlematult on nii konverentsi kui ajakirja üks funktsioone – tutvustada eesti teadust, haridust ja kultuuri kõigile, ka meie headele sõpradele väljaspool Eestit! Samuti on kogu aeg meie oluline eesmärk olnud selles, et aidata kaasa õppetööle kõrgkoolides ja mujal, abistada üliõpilasi ja õppejõude, aga samuti teisi inimesi, meie ajakirja lugejaid, täiendava informatsiooni saamisel. Usume, et vähemalt osaliselt on see õnnestunud! Selle eest tänu ja lugupidamine nendele inimestele, kes on kirjutanud-osalenud ja kellele sellest midagi kogemuslikult positiivset ning kasulikku on olnud!

Nii konverentsil Värskas kui Jänedal on mitmel korral toimunud praktikute osalusel ka nn ümarlauad haldus- ja riigireformi ning kohalike omavalitsuste teemadel. Need on valdavalt üsna sisukad olnud. Kuna haldusreform viidi osaliselt läbi 2017. aastal, siis nüüd oleks peatselt otstarbekas ka ümarlaudadega jätkata, et arutada – millised on tulemused, mis läks hästi ja mis mitte eriti, kus võib-olla lausa nn „ämbrisse astuti“. Eesti meedias on nendel teemadel väga erinevaid ja huvitavaid arvamusi avaldatud!

Juubelikonverentsil (XXV, aastal 2017) alustasime konverentsitööst vabal ajal ka uue sündmusega – nimelt väikmalega (meenutasime seejuures ka Eesti suurmeest, malegeeniust ja malemaailma ajalukku läinud, nii Eestile kui maailmale palju andnud, „Igavesti Teist“ (seda viimast paraku, „tänu“ Nõukogude Liidu inimvaenulikule

---

kokkuleppeid ilma mõjuva põhjuse tagasi võtma!). Aga, aeg läheb edasi – vajadused, tingimused ja võimalused muutuvad ning palju teisi arenguid võib tulevikus ette tulla! Siiski – Jänedal on väärikas koht konverentside läbiviimiseks (samuti Värska jpt), st koha muutus peaks tingimuste osas väga atraktiivne olema!

¹¹ Siinjuures on meeldiv tõdeda, et allkirjutanu, olles alates 1975. aastast üle neljakümne aasta majandusõppejõud olnud (kas koosseisulisena ja täiskohaga või külalisena; 2019. aastal saab 44 aastat õppejõu ametis oldud; sellest majanduspoliitika õppejõud alates 1990. aastast, pärast Saksamaa LVs Kieli ja Frankfurti /Main/ Ülikoolis kolmekuulist stažeerimist aastatel 1989–1990; kõrgkoolidega on allkirjutanu seotud /sh ka tudengiaeg/, juba 51 aastat!); Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnas, Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas, Pärnu kolledžis ja Narva kolledžis, varem ka mitmetes Eesti erakõrgkoolides (Veritas, Audentes, Poliitika ja Majanduse Kõrgkool jt) ning aastast 2014 ka eeskätt Georgia Tehnikaülikoolis (külalisõppejõuna) ja teistes Georgia ülikoolides majanduspoliitika loenguid pidades ning üliõpilasi ja kolleege konsulteerides (Kutaisi, Tbilisi, Telavi, Zugdidi), lisaks stažeerimised välisülikoolides olen märganud, et paljud üliõpilased on meie ajakirjas avaldatud töid ka oma kirjalike kursuse- ja lõputööde koostamisel sageli kasutanud. See on tore!

ideoloogiale-poliitikale ja KGBle) – rahvusvahelist suurmeistrit (1937) ja malekirjanikku Paul Keres't! Osalejaid jätkus, nii eestlaste kui sakslaste seas. Loodame, et sellest kujuneb edaspidi ehk tore traditsioon.

Tagantjärele saab ütelda, et **alates 2007. aastast** (siis toimus Värskas XV konverents ja meie publikatsioon / ajakiri hakkas praeguse pealkirja-nimetuse all ilmuma), **sai nii konverents kui publikatsioon justkui uue hingamise**¹² (kuigi oli ka probleeme, mis oleks võinud takistuseks saada; aga tänu heale korraldustoimkonna tööle ja üksteise toetamisele, läksid asjad siiski kindlalt paremuse poole!).

Uue hingamise all tuleks mõista põhiliselt järgmist:

- suurendasime nõudeid artiklitele (nii sisult kui vormilt ja see kahandas paraku huvi osalemise vastu; samas paranes artiklite kvaliteet, mis oli lõpptulemusena hea);
- laekunud artikleid hakati laiemalt retsenseerima (st lisaks eesti retsensentidele kaasati rohkem retsensente ka välisülikoolidest, kokku ühele artiklile 3-5 retsensenti; viis retsensenti on küll harva, kuid siiski olnud);
- parema ja kontsentreerituma tegevuse huvides toimus konverents vaid ühes kohas – Värskas, st plenaaristung Tartust viisime üle Värskasse (kuigi nii kaotasime paraku osa kuulajaid; aga samas, alustades konverentsiga Tartus TÜ majandusteaduskonna hoones, oli plenaaristungil küll inimesi auditooriumis hulgaliselt, kuid mitte kõik kuulajad ei sõitnud pärast plenaaristungit edasi Värskasse, kus oli siiski enamik ettekandeid ja sageli paralleelseksioonides);
- viisime mõnel aastal konverentsi programmi nn ümarlaua, kus osalesid sisukalt ka majanduspraktikud;
- ajakirja ja selles avaldatud artiklite paremaks levitamiseks pöördusime täiendavate rahvusvaheliste andmebaaside poole (seni olime vaid Saksamaa LVs Kielis asuvas andmebaasis ECONIS /seotud maailmas tuntud Kieli Maailmamajanduse Instituudiga/, kuid 2009 olime juba ka EBSCO andmebaasis; seejärel järgnesid mitmed teised andmebaasid; tänaseks oleme alustanud tegevust, et ühte prestiižikamasse andmebaasi jõuda, nimelt andmebaasi Scopus);

---

¹² Kahetsusega peab allakirjutanu nentima, et 2006. aasta konverentsi lõpetamisel Värskas, esines lõppsõnavõttudel üks seni konverentsi aktiivseid toetajaid ja kaaskorraldajaid mõttega, et edaspidi peaks konverentsiga tegelema eeskätt TÜ majandusteaduskond (teistel pole justkui eriti asja sellega) ning üldse peaks konverentsi teistisi tegema ja igal aastal pole seda konverentsi vaja korraldada. Selle peale oli ka rida teisi arvamusi – kuna kõik on seni hästi toimunud, siis kõike võiks traditsiooniliselt edasi teha ja jätkata!

Nii saigi edaspidi, alates aastast 2007, juba uue hingamisega jätkatud! Teisti arvavad jäid meie tegevustest oma tahtel ja soovil kõrvale ning nüüd pole nad vist meie asjade positiivse käiguga rahul!? Jõudu neile! Ütleme nii – meie karavan läheb edasi! Allakirjutanu ei soovi siinkohal nende inimeste säästmise huvides nimesid nimetada! Kuigi nad on paljudele ju teada.

Ühel hetkel me aga siiski lõpetame, sest on juba aastakümneid korraldatud. Algatajana usun, et see aeg ei ole väga kaugel – on ka muid huvitavaid ettevõtmisi enne „päris puhkust“, sh hobidega tegelemine!

- kui Jänedale ümber asusime (2013) vähenes eeskätt osalejate hulk Tartust (üheks põhjuseks suurem kaugus ja mõningane ebamugavus võrreldes Tartuga); suurenes aga väliskülaliste osalus (nende jaoks oli Jäneda Tallinnale lähemal /vaid 67 km; Värskasse üle 300 km/, seda eeskätt tänu lennujaamale ja uuendatud trammiliiklusele; mitmed väliskolleegid on igal aastal lennujaamast auto rentinud, Jänedale sõitnud ning pärast konverentsi veel n-ö iseseisvalt Eestiga tutvunud; samuti toimib hea rongiliiklus Tallinnast /Balti jaam või Ülemiste peatus Lasnamäel/ Aegviitu);
- nii kultuuri- kui loodusprogramm muutus suurema valiku tõttu veelgi mitmekesisemaks (NB! allakirjutanu ei arva, et Värskas olid kesised programmid – ei, need olid isegi väga head; kui võimalus, tasub neid aastate möödudes korrata-kogeda!).

Aastatel 2018/2019 on siiski toimunud-toimumas väike muutus – pärast hea kolleegi ja sõbra Janno Reiljani lahkumist meie hulgast, pole Tartu Ülikooli majandusteaduskond vaatamata mitmete meie pöördumistele kahjuks leidnud talle asendajat, kes n-ö Tartu poolelt nii konverentsi ettevalmistuse-korraldamise-toimumise kui ajakirja ilmumise osas meie toimkonna liikmetega koostööd teeks. Siiski oleme TÜ majandusteaduskonnale, eriti professor Janno Reiljanile ja kõigile varasematele (aga ka edaspidistele) autoritele-osalejatele Tartust (loomulikult ka mujalt) tänulikud pikaajalise ning tulemusliku koostöö eest.¹³ Loodetavasti lähevad meie asjad ka praeguse toimkonnaga edaspidi edukalt! Toimkonnaga liituda soovijad on aga alati oodatud ja teretunud!

Konverentsil on möödunud aastate jooksul osalenud ja artikleid avaldanud inimesi paljudest riikidest (seni 18 riigi esindajad), nende riikide ülikoolidest ning teistest organisatsioonidest. Nendel aastatel kui konverents on Jänedal toimunud (alates 2013), on täiendavalt uued osalejad seni **Tšehhi Vabariigist** (2013), **Venemaalt** (2014), **Leedust** (2015) ja **Georgiast** (2016) lisandunud. 2019. aastal liituvad meiega loodetavasti veel ka **Ukraina** esindajad. See on igati rõõmustav ning korraldajad usuvad, et see nimekiri võib veelgi täieneda. Ette rutates – meie konverentsi ja ajakirja toimkonnad ning osalejad ütlevad kõigile huvilistele, kes meie konverentse ja ajakirja

---

¹³ Kahju, aga meie kiri kolleegidele oli lõpuks selline (meie vastuskiri 23. oktoobril 2018 nii vastajatele kui teistele). Alla kirjutasid: Matti Raudjärv (peatoimetaja), Sulev Mäeltsemees (toimetaja), Üllas Ehrlich (toimetaja) ja Manfred O. E. Hennies (saksa välistoimetaja):

„Täname vastuste ja varasema koostöö eest. Kahju, et pärast Jannot pole teaduskonnas enam inimesi (isegi mitte tema varasemate doktorantide seas), kes suudaks-sooviks meie senisel pikaajalisel koostööl toimunud konverentsi (toimunud juba 26 korda) ja ajakirja (järgmisel aastal 27. aastakäik) temaatikaga jätkusuutlikult edasi tegeleda ja koostööd teha. Hea on muidugi see, et ajakirja toimetuskolleegiumi liikmetena on teaduskond esindatud (emeritprofessorid Peter Friedrich ja Mart Sörg), kes on igati tublilt meie asjadele kaasa aidanud! Kui infokiri on valmis, siis saadaksime selle ka teaduskonda lootuses, et seda samuti teile levitatakse.“

Meie kirjad saadeti teaduskonda: 20. märtsil, 13. septembril ja 18. oktoobril 2018; vastuskirjad saadeti pärast meie kolmandat kirja-järelepärimist kahelt TÜ kolleegilt: 18. oktoobri lõuna paiku ühelt (jätkuvat koostööd tervitav ja toetav vastus) ning sama päeva hilisõhtul teiselt (paraku kindlalt eitav-äraütleval vastus) TÜ kolleegilt. Toimkonna reksioon – kahju, aga saame hakkama!

rikastavad ning huvitavamaks-paremaks teevad, sõbralikult – „Tere tulemast, olete oodatud – nii Eestist kui teistest riikidest!“.

Samuti on uuritud ja meie ajakirjas kirjutatud paljude riikide (seni 22 riigi) majanduspoliitilistest probleemidest.¹⁴ Eelmise, 2018. aasta ajakiri ilmus novembri algul ning kaks numbrit olid koos ühtede kaante vahel (kogumaht 182 lk, lisaks CD mahuga 313 lk) ja seda mitmel objektiivsel põhjusel. Tagasisidena oli paljude lugejate arvates seekord kvaliteet parem, seda eriti trükitehniliselt, sh fotod ja joonised olid värvilised jms (muide, meie pikaajaline koostööpartner Saksamaalt, Berliini Wissenschafts-Verlag /koostöö temaga on juba ligi 20 aastat kestnud/, muutis aastast 2018 oma logo kujundust!). Nimetatud positiivset tagasisidet oli kindlasti hea kuulda ning ilmselt tuleb ka edaspidi püüda värvifotosid jms kasutada! See tõstab mõnevõrra küll ajakirja väljaandmise kulusid, aga ka tehniline kvaliteet on siiski oluline!

Aeg läheb kiiresti ja ka korraldajad vananevad. 35 aasta vältel ja 27 korral olemas olnudseks konverentside korraldajad ja publikatsioonide väljaandjad – see on päris pikk aeg inimeste elus! Samas on see siiski äärmiselt huvitav, hariv, rikastav ja suurepärase väljakutse olnud! On kohtunud ja suheldud väga paljude huvitavate inimeste ja isiksustega nii Eestist kui teistes riikides. See on olnud aeg (kui tagasi mõelda), mille nimel on tasunud elada! See on olnud aeg, kus kõne all olev kõrvaltegevus on aidanud ka paremini oma põhitööd – õppejõu ja uurija tegevust korraldada! Allakirjutanu on selle üle tänulik ja õnnelik! Loodan, et sama meelt on ka sõbrad ja kolleegid!

Juba hulk aastaid on allakirjutanu mõtelnud ja toimkonna liikmetega ka arutanud, et lõpmatuseni pole praegusel toimkonnal võimalik konverentsi korraldada ja ajakirja välja anda. Seega on vaja ka nooremaid kaasata ja endi asemele kutsuda. Ilmselt muutub üha aktuaalsemaks nn järeltulijate probleem. Allakirjutanu on mõlemat allpool järgnevat suhtumist kohanud:

- osa inimesi (eeskätt oluliselt nooremaid) see ei huvita, sest paljud neist peavad seda raskeks ja vähetasuvaks tegevuseks (osaliselt on neil õigus kui ei pühenduta!);
- teine osa on neid inimesi (ka nooremaid), kes loodavad siit kerge vaevaga suurt tulu teenida; nad eksivad – tegevus nõuab suurt pühendumist ja tööd, tasu tegelikult ei olegi (eeskätt on see moraalne, kuid ka see on tähtis), isegi siis kui kommertsalustele minna! Selle suhtumise esindajate hoole alla ei soovi allakirjutanu aga ei konverentsi ega ajakirja anda, kartes mõlema allakäiku. Võib-olla allakirjutanu eksib siin ja see arvamus pole päris õige arusaam?!

Siit siis allakirjutanu ja kogu toimkonna järgnev üleskutse:

Kas on huvilisi nii konverentsi kui ka ajakirjaga tegelemist üle võtma (esialgu lihtsalt toimkonda, vanemate kolleegide kõrval kogemusi omandama), et sellega mitte üks kord,

---

¹⁴ Riikide loetelu on leitav käesoleva ajakirja lõpulehekülgedel rubriigis: Informatsioon ajakirja toimkonnalt / Information from the editorial team / Information des Redaktionsteams.

vaid pikemalt tegeleda? Kui on huvi, siis võtke palun ühendust ja arutame! Ette ei saa midagi lubada!

Lõpetuseks – kõige kõrval soovin nii konverentsile kui ajakirjale edu ning pikka iga! Seni tehtud töö on olnud sageli keeruline, kuid hea meeskonna olemasolu ning asjalik koostöö on aidanud kõigel igati positiivselt ja tulemuslikult pea kõik karid ületada ning edu saavutada. Vaatamata mõnede pahatahtlike kriitikute naeruväärsetele püüetele ja kiusujuttudele meie tegevust pidurdada või isegi lõpetada, on konverentsid tulemuslikult toimunud ja ajakiri edukalt ilmunud. Vaid need inimesed (sageli paraku Eesti doktorandid) on kaotanud, kes on end neist eksitavatest udujuttudest ja valearvamustest segada lasknud ning kahjuks kirjutamisest meie ajakirjale ning konverentsil osalemisest loobunud!

Samas, Austria, Georgia, Saksamaa LV, Venemaa, Ukraina jt riikide ülikoolide doktorandid ja nende tunnustatud juhendajad-professorid (mõned neist on isegi oma riigi Teaduste Akadeemia akadeemikud ning riigiasutuste ja pankade juhatuste liikmed!) on meie ajakirjas artiklite avaldamist ning konverentsil esinemist kõrgelt hinnanud ja sobilikuks pidanud. Paljud välisriikide doktorandid on meie ajakirjas artikleid (sageli koos juhendajaga) avaldanud ja nii Värskas kui Jänedal toimunud konverentsidel edukalt suurepärase ettekannetega esinenud ning diskussioonides osalenud.

Siirad tänud kõigile sõpradele Eestis ja mujal, kolleegidele, artiklite autoritele, retsensentidele, tõlkidele-tõlkijatele, konverentsil osalejatele ja ettekandjatele, kultuuri- ja loodusinimestele, kogu konverentsi ja ajakirja toimkonnale, sekretäridele, abistajatele, trükikodadele, Värska ja Jänedal inimestele-organisatsioonidele ning paljudele firmadele-organisatsioonidele nii Eestis kui väljaspool, kes on meid igakülgset toetanud!

Möödunud 35 aastat konverentside korraldamisel ja ajakirja (algselt kogumiku) väljaandmisel on kokkuvõttes igati arendavad, viljakad ja huvitavad olnud! Püüame kõigi, nii varasemate kui tulevaste osalejate kaasabil seda tegevust jätkata!

Eialgu oleme oma tegevusi aastani 2022 kavandanud – siis tähistatakse Eesti vanima ülikooli, Tartu Ülikooli asutamise 390. aastapäeva!¹⁵

Aga elu ja sündmused jätkuvad! Elame-näeme!

---

¹⁵ Tore oleks ka siis veel kui Tartu Ülikooli 400. aastapäeva tähistatakse (asutatud 1632), tegutseda. Aga ilmselt jäävad selle tähtpäevaga seotud konverents ja publikatsioon aastal 2032 juba nooremate kolleegide korraldada. Ja see oleks ka õiglane ning vahva kui leiduks nooremad huvilisi-tegijaid!? Aga võib-olla lõpetame üldse!? Täna konverentsi peakorraldajana ja ajakirja peatoimetajana oleks allakirjutanu siis juba 83-aastane!

Aga olgem siiski realistid ... ! Kui on elu ja tervist, siis osalejana või vähemalt pealtvaatajana sooviks sellest eesti rahva, hariduse ka õiglase ning riigi olulisest sündmusest, Eesti inimeste ja riigi põhjendatud uhkusest – Tartu Ülikooli väärikast tähtsündmusest, kindlasti osa saada! Aasta 2032 on veel üks huvitav, nn „numbrilise kombinatsiooniga“ arv, tähtaasta – 333 aastat Tartu Ülikooli asumisest, sunnitud viimisest Pärnusse (1699)!

C'est la vie – see on elu! Elame veel!

**Aitäh kõigile, kellega oleme kokku puutunud, sealhulgas paljudele sponsoritele!
Usume, et see meeldiv koostöö jätkub!**

Südamest palju tänu toimkondade kõigile liikmetele, nii endistele kui tänastele!

Jaanuar 2017 – mai 2019

Tallinnas, Pirita-Kosel ja Lääne-Virumaal, Kaasiku talus ning
Pärnus ja Tartus

Lugupidamisega konverentsi korraldajate ja
ajakirja toimkonna nimel,

Matti Raudjärv
(konverentsiseeria algataja-peakorraldaja ning
ajakirja asutaja-peatoimetaja)